

Pikakirjoituspöytäkirja Kulutus-
osuuskuntien Keskusliiton r.y. 43. edus-
tajakokouksesta, joka pidettiin Helsin-
gissä toukokuun 30 - 31. päivinä 1959
Suomalaisessa Kauppakorkeakoulussa al-
kaen ensimmäisenä päivänä kello 13,00.

Kokouksen avaaminen.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja, lakit.tohtori Väinö
Tanner avasi kokouksen lausuen seuraavaa:

Arvoisa osuuskauppaväki, kunnioitetut kutsuvieraat:

Kokoontuessamme tänään suorittamaan edustajakokoukselle
kuuluvia tehtäviä teemme sen eräänlaisessa välivaiheessa. Ku-
lunut vuosi 1958 säilyy muistissamme raskaana taloudellisten
vaikeuksien aikana, joka on laskenut osuuskauppaliikkeenkin
ja ennen kaikkea sen jäsenistön, kuluttajain, kannettavaksi
monia rasituksia. Sitä suuremmin toivein tarkastelemme tämän
hetken näkymiä, jotka antavat joitakin, joskin toistaiseksi
vaatimattomia lupauksia paremman ajan koittamisesta.

Jo vuoden 1957 keväällä meillä alkanut laskukausi syveni
edelleen viime vuonna, kun talouselämässä muuallakin alkoi
esiintyä hidastumista, jopa suoranaista lamaakin. Tämä asia
on siinä määrin hallinnut viimeaikaista julkista keskustelua,
että yksityiskohtiin syventyminen tässä yhteydessä on tarpee-
tonta. Totean kuitenkin, että sen tunnusmerkkeinä toisistaan
riippuvina on ollut sekä tuotannon että ulkomaankaupan supis-

tuminen. Alkuvuodesta vaikeutti tilannetta edelleen yleinen rahan kireys, joka kuitenkin kesään mennessä huomattavasti helpottui. Suurimman huomion on saanut osakseen edellä mainituista seikoista johtunut työttömyyskortistojen paisuminen, joka ylittää aikaisemmat ennätykset. Sitä ei edes valtiovallan toimenpitein pystytty täysin hoitamaan, joskin todella työtä vaille jääneiden lukumäärä jäi verrattain vähäiseksi.

Näiden toteamusten ohella on sentään näkyvissä ollut suotuisampaakin kehitystä. Vuoden 1957 syyskuussa suoritettu devalvaatio, jota ilman taloudellinen kilpailukysymys olisi käynyt mahdottomaksi, onnistui sopivana ajankohtana suoritettuna odotettua paremmin. Aikaisemmat kilpaveikot, hinnat ja palkat, ovat sen jälkeen suhteellisen vähän kohonneet. Elinkustannusindeksi onkin sen johdosta jo vuoden ajan pysytellyt liikkumattomana. Tämä antaa lupauksia siitä, että vuosikausia jatkuneelle inflaatiolle vihdoinkin on saatu sulku. Se levittää luottamusta rahan arvon pysyväisyyteen. Talletuskantakin on jo huomattavasti kohonnut ja pahin rahankireys on väistynyt. Kun samaan aikaan todanto monilla aloilla alkaa elpyä, näyttää tulevaisuus tällä hetkellä jo valoisammalta.

Eduskunnassa käydään kuitenkin paraillaan taistelua laajakantoisista hallituksen esityksistä, jotka hyväksytyinä tulisivat nostamaan eräiden tarvikkeiden - kuten voin ja margariinin, sokerin, kahvin ja polttoöljyn - hintoja sekä yhtiöiden ja osuuskuntien tuloveroa. Valtion rahlallinen ehdäkotila on aiheuttanut näiden esitysten antamisen. Osa näistä esityksistä saataneen torjutuiksi. Muussa tapauksessa ne saattavat jälleen horjuttaa saavutettua rahan arvon vakavuutta.

Kuvatunlaisissa olosuhteissa ja kuluttajain ostokyvyn vähentyessä on kaupan toiminta monilla aloilla numerollisestikin taantunut. Siltä eivät jäsenosuusliikkeemmekään, osuusliikkeet, ole kokonaan voineet välttyä. Vaikka niiden kokonaismyynti onkin kohonnut ennätysmäärään, ~~81~~ 81,4 mrd. markkaan, merkitsi se kuitenkin edelliseen vuoteen 1957 verrattuna välitettyjen tavaramäärän tosiasiallista vähäistä vähennystä. Osuusliikkeiden omassa tuotannossa on sen sijaan ollut todellistakin nousua. Saavutettu ylijäämä on näissä oloissa tietenkin ollut vaatimaton, monien osuusliikkeiden toimiessa tappiollisestikin.

Samanlaisia havaintoja voidaan tehdä keskusjärjestöjenkin liiketoiminnasta. Niinpä KKn liikevaihto on supistunut edellisestä vuodesta lähes 13 %. OTKn liikevaihdossa esiintyy tosin numerollisesti hieman nousua, tehden kokonaismyynti jonkin verran yli 50 mrd. markkaa. Todellisuudessa OTKn välittämien tavarain määrä on jonkin verran laskenut. Kirjanpidollinen ylijäämä on edellistä vuotta hiukan parempi. Tuotannollinen toiminta on vuoden varrella tehnyt uusia aluevaltauksia ja parhaillaan on laaja investointiohjelma toteutettavana.

Kansa-yhtiöille vuosi on ollut menestyksellinen. Vakuutussumman lisäys on kerrassaan 59 %.

Aikaisemmin olemme tottuneet näkemään jäsenosuusliikkeiden ja keskusjärjestöjen liiketoimintaa käsittävien numeroiden vuosi vuodelta suurenevan. Sehän kuuluu normaali^{ajan}in tyyliin, kun kerran tarkoituksena on osuustoiminnan avulla omalla alallaan päästä määräävään asemaan. Jos kysymyksessä olisi vain jonkin lyhyen tähtäimen vaatimattoman ohjelman päätökseen saattaminen, merkitsisi kehityksessä pysähtyminen tai jopa taaksepäin meno

suorastaan katastrofia. Sen sijaan sellaisen pitkän tähtäimen valtava ohjelma, minkä osuuskauppaliike on itselleen asettanut ja jonka päämääränä on yhteiskunnallisiinkin oloihin vaikuttaminen, kestää silloin tällöin takaiskujakin, sitä helpommin, jos ne eivät ole omasta syystä aiheutuneita, niinkuin tapahduttiin 30-luvullakin. Tärkeintä meillä onkin kaikissa oloissa säilyttää kuluttajaväestön luottamus ja kannatus. Se on tälläkin kertaa säilynyt täydellisenä, siitä ovat paljon puhuvana todistuksena ne 22 000 uutta jäsentä, jotka viime vuoden aikana järjestöömme ovat mukaan liittyneet. Tyydytyksellä voimme myös todeta, että kulutusosuustoiminta selviytyäkseen ei ole tarvinnut eikä pyytänyt valtion tai muun ulkopuolisen elimen tukea, mikä muilla aloilla viime aikoina yhä suuremmassa määrässä on muodostunut tavaksi. Sellainen menettely heikentäisi vain oman vastuun tuntoa ja vähentäisi omatoimisuuden merkitystä.

Edustajakokouksemme ohjelman tarkoitettuna päivän kysymyksenä KKn johdon toimesta oli ryhdytty tarkastelemaan osuusliikkeiden henkilökunnan eläkekysymystä, johon vuosien mittaan on kohdistettu arvostelevaa huomiota. Mitä syvemmälle asiaan tunkeuduttiin, sitä suuremmaksi havaittiin vaikeus tyydyttää toiselta puolen henkilökunnan taholta esiintyneitä toiveita ja toiselta puolen kuitenkin samalla pitää silmällä osuusliikkeiden taloudellista kantokykyä. Niidenhän on ensi sijassa huolehdittava jäsenistön, laajojen kuluttajapiirien, etujen puolustamisesta; vasta toiselle tilalle astuu liikkeen palveluksessa olevan henkilökunnan aseman parantaminen, kunhan sen ohella pidetään huoli mallityöntekijän aseman säilymisestä.

Senhän osuusliikkeet yleensä tekevät. Kysymys joutuu tällä kertaa edustajakokouksessa valmistavaan käsittelyyn. Kokous tunnustanee, että kysymys kaipaa edelleen selvittämistä.

Tehtäviä tältä edustajakokoukselta ei niin ollen tule puuttumaan. Toivottavasti sille onnistuu hyvien ohjeiden antaminen kuluneen vuoden toimintaa punnittaessa ja uusien urien viitoittamisessa.

Siinä toivossa hallintoneuvoston puolesta lausun kaikki läsnäolijat tervetulleiksi ja julistan KKn 43. edustajakokouksen avatuksi.